

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Članki vseh števil in vsega posebnega vsebina v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 6 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge tujevine dodatno 6 K. Če se hoče sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo Slovenskega Gospodarja v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 v. — Uredništvo: Koroska cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroska cesta št. 5, sprejema naročnine, inzerate in reklamacije. — Za inzerate se plačuje od enostopne petitvra za enkrat 18 v., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 v. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala novica“ stane beseda 5 v. Parto in zabavo vsake petitvra 24 v., izjave in Poslano 30 v. — Inzerati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprite reklamacije po poštne proste.

Sedma italijanska ofenziva.

Položaj.

Na vseh frontah se odigravajo borbe z besnostjo, kakor se je v celi vojski nismo zapazili. Četverosporazum uporablja vse svoje moči, da bi izsilil še pred zimo odločitev. Ne štedi ne z ljudmi, ne z municijo, ne s časom. Noč in dan se vršijo napadi, municija se uporablja razkošno in neomejeno, ljudje se žrtvujejo trumoma smrti. Lahko se reče, da človeška kri teče te dni zares v potokih. Četverosporazum se boji zime in za to bi rad že pred zimo dosegel odločitev. Tak je trenutni položaj.

Rusi.

„Moskovskija Vjedomosti“ so dobile iz vojnih krogov poročilo, da hočejo meročajni vojskovodje v Karpatih že zaradi tega položaja dognati do skorajšnje odločitve, kar se naglo približuje zima. Rusi bi le s največjo nevoljo in samo v najskrajnem slučaju bili za zimsko vojevanje v Karpatih, kajti še vedno so jim v strašnem spominu velikanske izgube moštva in municije v predlanski karpatski bitki.

Angleži.

„Secolo“ javlja: Angleži so poslali 17 divizij svežega vojaštva na fronto. Da se boji nadaljujejo brez prenehanja, je dokaz, da hoče četverosporazum na zahodni fronti doseči še letos odločitev.

Pešpolku št. 87. slava!

Na primorski fronti so Lahji začeli s sedmo ofenzivo. Njih cilj je, prodreti naše črte in dobiti pristo pot do Trsta in Ljubljane. Boji so izredno hudi. Naše uradno poročilo z dne 18. sept. poroča:

„Včeraj (dne 17. sept.) je tretja armada ponovila napade na našo celo fronto na Kraški planoti. Tudi ta četrti bojni dan so žilavi branitelji obdržali svoje postojanke.“

LISTEK.

V viharni noči.

Fr. L.

(Dalje.)

Čez nekaj časa se žena malo pomiri. Sama že ni vedela, ali je vse to, kar se godi z njo, res, ali ima samo tako čudne sanje. Bila je popolnoma zmešana. Nekaj časa hodi po sobi semtertja, potem pa sede za mizo, si podpre glavo z rokami in zre srpo pred se. Začelo se ji je temniti pred očmi. Nič ni videla, le kadar se je zunaj zablisalo, je videla malo svetlega. Grmenje, tuljenje viharja in šum naraslega potoka je pa dobro slišala. Groza jo je zdajci obšla. Toda od skrbi, žalosti in razburjenja je bila tako utrujena, da se ni mogla več držati pokonci. Glava ji zamahne na mizo in žena zaspi . . .

Nekaj časa spi mirno, brez sanj. A kmalu začne njen razburjen duh zopet delovati. Zasanjala je. Bila je s svojim možem na ladji. Peljala sta se iz Amerike. Sedela sta na krovu ladje med drugimi ljudmi, se pogovarjala to in ono in opazovala krasoto morja. Morje je bilo popolnoma mirno. Lesketalo se je v svetlih solnčnih žarkih, kakor bi bilo eno samo neskončno veliko zrcalo, pokrito z dragimi biseri. Lahan vetrič se je zdaj pa zdaj malo poigral z njim, ter ga zazibal v ljubke, penete se valove.

Žena že komaj čaka, da bi bila brž doma. Že si predstavlja, s kakim veseljem jo bodo pozdravili otroci, ko pride domov, kako jih bo ona objela, ka-

Kjer je sovražnik vdrl v prve jarko, je bil s protinapadi zavrnjen; na mnogih točkah pa so se njegovi izpadi izjalovili že v osredotočenem ognju naše vrle artilerije. Odličnemu pešpolku št. 87 gre posebna zasluga, da je bil pri Lokvici uspešno odbit sovražnik na val. Na severnem oddelku planote je pešpolk št. 87 krvavo odbil tri napade italijanskih grenadirjev.“

Pešpolk št. 87 se sestavlja iz mladeničev in mož naših krajev. Za vsak polk je posebna čast, če ga imenoma navaja uradno poročilo. Pešpolk št. 87 ni tokrat prvi imenovan. Za to pa je ponovno imenovanje tega hrabrega polka nenavadno odlikovanje. Mi doma se veselimo tega odlikovanja, pošiljamo svojim bratom, očetom in možem na bojišču iskrene pozdrave ter kličemo hrabremu polku: Slava!

Glas o Slovencih.

Pod naslovom: „Vrzel v avstrijski zgodovini“ piše dunajski list „Information“:

Ob složnem nastopu narodov, ki žive v Avstriji drug poleg drugega, ter so vajeni deliti med seboj srečo in nesrečo, so se sedaj v vojni tudi naša juoslovanska ljudstva, Slovenci in Hrvati, sijajno izkazali kot zvesti državljani in kot dosmrtni pogumni branitelji vladarske rodovine. Pred vojno se je le redkokečad nudila prilika, da bi bili kaj natančnejšega izvedeli o bistvu in pomenu zlasti Slovencev, ki prebivajo na širnih, deloma zelo rodovitnih ozemljih južne Avstrije: na južnem Štajerskem, velikem delu Koroske, v celi vojvodinji Kranjski in delih Istre. Kar smo tuintam zvedeli, je pričalo o zdravi življenjski moči nadarjenega, kvišku stremečega naroda. Zelo je obžalovati, da se do-

ko jih bo mož poljuboval. Pred sabo vidi že vso srečo, ki jim bo cvetela zanaprej tako neskaljeno in neovirano. Sedaj je konec njenega dolgoletnega trpljenja, konec skrbi, ki so jo dosedaj tlačile in ji grenile življenje. Otrokom, ki jih ljubi bolj kot vse na tem svetu, ne bo treba trpeti pomanjkanja. Preskrbljeni bodo z vsem, popolnoma vsem. Neka notranja sila jo začne vleči domov k svojim otrokom, k svojem. Rada bi vživala veselje, ki jo čaka; obenem ji pa pride na misel, kaj neki delajo njeni otroci doma, kdo skrbi zanje, kdo jim daje jesti, kdo jih varuje pred neugodami. Najraje bi se dvignila in poletela preko morja domov. Že se poizkuša dvigniti, toda ne gre, ne more se dvigniti kvišku.

Na nebu se začno zbirati temni oblaki. Videti je, kakor bi rastle iz morja. Čimdalje več jih je, čimdalje temnejši postajajo. Kmalu zagraejo solnce, ki je dosedaj tako ljubko sijalo na morje in zlatilo veličastno morsk gladino. Iz daljave se začuje rahlo, zateglo bobnenje. Začne se bliskati in grmeti. Ženi postaja vedno tesneje pri srcu. Kaj bo iz tega? Ozre se okoli sebe in zakliče moža. Toda groza . . . Nikjer ni bilo ne moža in ne koga drugega. Nobenega človeka! Sama žena je ostala na krovu. Okrog nje se gode čudne, da, grozne reči.

Morski valovi se razburkano premetavajo semtertja, zaganjajo se na krov ladje, kakor bi hoteli že požreti ubogo ženo v svoje nenasitno žrelo, v morsk globočino. Sirota se jim umiče, skače semtertja, vpije, kliče na pomoč moža, a vse zaman! Nikogar ni, da bi jo rešil, da bi ji pomagal.

Krog nje vlada popolna tema. Zdaj pa zdaj jo razsveti blisk toliko, da vidi daleč tja po morju, ka-

lejš se ni našel zgodovinar, ki bi nam bil posredoval zadostno znanje o zgodovini in razvoju avstrijskega slovenstva. Naše zgodovinsko slovenstvo podaja le mimogrede knjige in spise, ki se omejujejo na ramprave o krajevnih razmerah in zadevah; preglednega in obsežnega dela o našem slovenstvu pa žalibog manjka. To je ravno v sedanjem trenutku, ko je zvestoba teh Slovencev, o katerih so bili zlasti pri naših sovražnikih razširjeni čisto krivi, izpačeni nazori, tako sijajno prestala ognjeno preizkušnjo — jako obžalovanjavredna vrzel v našem avstrijskem slovenstvu, ker pač ni brez vrednosti, da bi pravilen, temeljit opis bistva in pomena naših Slovencev splošnost pobliže seznanil s tem ljudstvom. Zdi se nam, da bi bilo hvaležno ako bi n. pr. naše naučno ministrstvo, morda v sporazumu s cesarsko akademijo znanosti in v poštveh prihajajočimi zgodovinskimi družbami dalo pobudo za izpolnitev te vrzeli v avstrijski zgodovini in se v to svrhu ogledalo po poklicanih in v to sposobnih krogih. Vspored za delo, ki bi se morda potem posebne ustanove najbolje pospešilo, bi bila dana z dveh vidikov: prvi del naj bi bil objektivno-zgodovinski, drugi pa naj bi podal pregleden opis razmer, v katerih žive in se razvijajo Slovenci sedaj ter osvetlil tedaj kulturne, gospodarske in politične strani.

Ta glas o sebi vzamemo na znanje.

Žito, krompir in seno.

„Slovenski Gospodar“ skrbi, da se naše ljudstvo dobro pouči o vseh izjemnih vladnih odredbah. Najvažnejše vprašanje sedanjega časa je, kako se bomo preživeli na kmetih, kako se bo preskrbelo vojaštvo z živežem in kako bodo shajala s kruhom in drugimi živili mesta, industrijski kraji in pokrajine, ki ne pridelajo čisto nič ali pa zelo malo živil. Sov-

ko se peni, kako valovijo velikanski valovi drug čes drugega, kakor bi se bojevali med sabo.

Veter se zganja z vso silo v ladjo, jo neusmiljeno premetava semtertja, kakor neznačno orehove lupino, jo dvigne kvišku, a jo kmalu zopet izroči valovom.

„Izgubljena sem! Ni je več rešitve za-me. Zdaj pa zdaj se pogrezne ladja v globočino. . . Janez, — Janez, kje si vendar, zakaj si me pustil samo tu in se mi skrili?! Kje ste ljudje, pomagajte mi, rešite me . . .!“

Vse zastoj! Nihče ji ne pride na pomoč, nobenega odgovora ne dobi. Žena hoče zbežati v ladjo, toda nikjer nobenih vrat, nikjer nobenega vhoda. Ubogi otroci! Kaj bodo počeli zdaj sami? Kam se bodo obrnile uboge sirote? Kdo bo skrbel potem zanje, če ostanejo sami, sami brez matere, brez očeta . . . Grozno . . .

Bliska se še venomer. Grmenje, tuljenje viharja in bučanje morskih valov se ponavlja vedno močnejše. Vsak čas se pogrezne ladja med penete valove, a pride kmalu zopet na površje. Vihar se z dvojno močjo zakadi v ladjo, valovi planejo s pođvojnimi silo v njo in ladja se ne more obdržati več na površini. Ko žena zapazi, da se potaplja, pače na kolena, dvigne roke proti nebu in pravi:

„O Bog, tvoja božja volja naj se zgodi! Leps je bila moja bodočnost, a prečrtal si jo, prekrižal si mi račun!“

Do krova je bila ladja že v vodi.

„Vse je izgubljeno“, pravi žena, in val, ki ga je pridrivil močan veter iz daljave, je zagrnil ubogo ladjo . . .

(Konec prihodnjia.)